

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: СУЧАСНІ ТА ІСТОРИЧНІ КОНТЕКСТИ, КОМПАРАТИВНІ РЕТРОСПЕКЦІЇ, ПОВСЯКДЕННІ ПРАКТИКИ

<https://doi.org/10.15407/uhj2024.06.020>
УДК [327.051(477:73):355.01(470+571+477)]“2014/2024”

Оксана РУДА

докторка історичних наук, старша наукова співробітниця,
відділ новітньої історії,
Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Львів, Україна)
oxana.ruda@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4361-8313>

Олег ПІХ

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник,
центр дослідження українсько-польських відносин,
Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Львів, Україна)
olpikh@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2304-9002>

УКРАЇНА У ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІЙ СТРАТЕГІЇ США: ПРІОРИТЕТИ ТА ВИКЛИКИ ЗА УМОВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2014—2024 рр.)

Мета полягає в аналізі еволюції політики США щодо України у 2014—2024 рр., виявленні пріоритетів і викликів, які визначали та формували взаємодію двох країн в окреслений період, а також оцінці стратегічного значення України в контексті американської політики безпеки та її геополітичних інтересів. **Методологічною основою** послужили загальнотеоретичні принципи й конкретно-історичні методи, спрямовані на об'єктивне висвітлення окресленої проблеми. Застосування проблемно-хронологічного і порівняльно-історичного методів дало змогу виокремити ключові тематичні сюжети, зіставити підходи різних адміністрацій США до питання України, виявити тенденції та зміни у зовнішньополітич-

Цитування: Руда О., Піх О. Україна у зовнішньополітичній стратегії США: пріоритети та виклики за умов російсько-української війни (2014—2024 рр.). *Український історичний журнал*. 2024. № 6 (579). С. 20—43. <https://doi.org/10.15407/uhj2024.06.020>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2024. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

них пріоритетах. Системний підхід допоміг комплексно оцінити політичні, економічні та військові компоненти американської стратегії, їх взаємозв'язок і вплив на ситуацію в східноєвропейському регіоні. Також застосовано методи контент-аналізу та аналітичний, зокрема при дослідженні медійного та експертного дискурсів, аналізі офіційних документів, стратегічних планів, заяв представників американського уряду. **Наукова новизна** полягає в комплексному аналізі місця України у зовнішньополітичній стратегії США 2014—2024 рр. з акцентом на систематизації підходів різних адміністрацій, змін у їхній політиці та визначенні впливу внутрішніх і міжнародних факторів на формування політичної стратегії. **Висновки.** Збройна агресія Росії проти України суттєво вплинула на міжнародну систему безпеки, підважила засади міжнародного права. Підтримка суверенітету й територіальної цілісності України впродовж 2014—2024 рр. залишалася визначальним елементом зовнішньополітичної стратегії США, проте підходи до надання політичної, військової та фінансової допомоги змінювалися. Так, адміністрація Б. Обама зосереджувалася на можливостях дипломатичного врегулювання конфлікту й підтримці реформ за мінімальної військової допомоги. Натомість уряд Д. Трампа концентрував увагу на безпекових питаннях, і погодився на надання летального озброєння. Попри розбіжності між Д. Трампом і представниками його адміністрації протягом його президентства загальна лінія на підтримку України, включаючи санкції проти Росії, фінансову, військову допомогу, зберігалася. Зовнішньополітична стратегія адміністрації Дж. Байдена щодо України була багатовекторною та поєднувала військову, економічну, дипломатичну, гуманітарну допомогу, а також міжнародну координацію зусиль і тиск на Росію через санкції.

Ключові слова: США, Україна, НАТО, національна безпека, зовнішньополітична стратегія, російсько-українська війна, американська допомога Україні.

У 2014 р. міжнародна спільнота постала перед складним випробуванням — вторгненням Російської Федерації (РФ) в Україну, яке почалося з анексії Криму та збройного конфлікту на сході держави, а 24 лютого 2022 р. переросло у повномасштабну війну, завдавши серйозної шкоди міжнародним відносинам і загальносвітовій системі безпеки [1, С. 65]. Збройна агресія Росії підважила засади та цінності, на яких ґрунтувався встановлений після «холодної війни» так званий ліберальний міжнародний порядок, зокрема принцип невтручання у суверенні справи іншої держави, довіру до міжнародних договорів, права людини тощо. Війна в Україні продемонструвала, що для багатьох «малих» держав, які опинилися у сфері впливу провідних геополітичних гравців, загроза вторгнення «великих» сусідів зберігається [2, С. 88—89, 91]. Отже, повернення до «права сили» у міжнародних відносинах може спровокувати колапс усієї міжнародної системи безпеки та зростання неконтрольованих загроз у всьому світі [3, С. 62]. Дедалі більше «малих» країн свою зовнішню політику орієнтуватимуть на оборонні стратегії з міркувань національної безпеки. Приклади Швеції та Фінляндії, які під впливом збройної агресії РФ проти України відмовилися від статусу позаблокових держав, чітко показали, що задля національної безпеки держави шукатимуть захисту як у військово-політичних альянсів, так і у світових гегемонів, зокрема у Сполучених Штатів [2, С. 91].

Проблема українсько-американських відносин у 2014—2024 рр. привертала увагу багатьох вітчизняних та іноземних дослідників. Варто виокремити

публікації таких українських учених як Н. Городня [4], І. Дудко [5], В. Жигайло [6], Д. Лакішик [7], В. Михтуненко [8], І. Тихоненко [9], М. Ялі [10]. І. Дудко та В. Фарапонов у спільній розвідці висвітлили різні аспекти зовнішньополітичних стратегій США щодо України [11]. В. Кулик [12] і М. Рябчук [13] продемонстрували, що західний дискурс щодо російсько-українського конфлікту є неоднорідним і відображає складність та багатогранність міжнародного сприйняття цієї проблеми. М. Лимар [14], О. Краєв [15], С. Віднянський та А. Мартинов [16] дослідили вплив російсько-української війни на світову спільноту, включаючи реакції та підтримку України з боку США та інших держав.

Іноземні дослідники зосередили увагу на пріоритетах і викликах, з якими стикаються США у відносинах з Україною за умов війни. У дослідженнях К. Вельта [17], Д. Візера [18], М. Возняка [19], Н. Гинєка [20], Р. Деєрмонда [21], М. Ерол [22], Е. Кордесмана [23], К. Нунліста [24], М. О'Генлона [25, 26], Дж. Рассела [27] та Дж. Томпсона [28] проаналізовано еволюцію американської зовнішньої політики від Барака Обами до Джо Байдена, відображено складність формування зовнішньополітичних стратегій у контексті гострих внутрішньополітичних дискусій і неспинних геополітичних змін. Б. Гарріс [29], М.-Ф. Канціан [30] та С. Міллс [31, 32] дослідили основні аспекти військово-технічної та економічної допомоги США Україні. Аналіз використаної літератури свідчить про те, що місце України в зовнішньополітичній стратегії США 2014—2024 рр., зокрема в контексті безпеки й міжнародних відносин, здебільшого висвітлювалося фрагментарно та розглядалося в контексті загальних геополітичних тенденцій, хоча проблема вимагає комплексного підходу, врахування військових, політичних і гуманітарних аспектів, а також системних змін у політиці різних адміністрацій.

Основними джерелами для цього дослідження стали офіційні пресрелізи Департаменту оборони США та документи щодо національної стратегії безпеки держави (2010, 2015, 2017, 2022 рр.), які відображають еволюцію підходів адміністрацій американських президентів до підтримки України. Враховані також офіційні висловлювання політиків та експертів, які стосуються конкретних аспектів реакції США на російську агресію. Ці джерела формують комплексну картину зовнішньої політики США щодо України у 2014—2024 рр.

Пошук зовнішньої підтримки за умов російської збройної агресії був критично важливим для України, яка через обмеженість внутрішніх ресурсів не могла самостійно протистояти «гібридній» експансії Кремля. Нагадаємо, що ще у 1993 р. саме таку ситуацію спрогнозував американський теоретик міжнародних відносин Дж. Міршаймер, який наголошував, що у разі відмови від ядерного озброєння Україна у майбутньому не зможе протистояти агресії РФ, яка, на його думку, була неминучою. Дж. Міршаймер був переконаний, що через свої імперські амбіції Росія захоче повернути Київ під свій контроль, а тому вважав помилкою тиск з боку лідерів США на Україну з вимогою стати без'ядерною державою. Він критично оцінював висловлювання тодішнього президента США Б. Клінтона, який заявляв, що Європа була б більш стабільною, якби Росія стала «єдиною ядерною державою-наступницею Радянського Союзу». На думку Дж. Міршай-

мера, єдиним надійним засобом стримування російської агресії щодо України, збереження миру між цими державами, а також стабільності в Європі могла бути українська ядерна зброя [33, С. 50—51]. Однак за умовами підписаного 5 грудня 1994 р. у Будапешті «Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» Київ позбувся ядерної зброї, не отримавши натомість жодних юридично оформлених безпечових гарантій [17, С. 16—17]. У квітні 2023 р. в ефірі ірландського RTÉ (Raidió Teilifís Éireann) експрезидент Б. Клінтон, коментуючи допомогу США Україні у війні проти РФ, заявив, що Росія не напала б на Україну, якби та мала ядерний арсенал. Він зауважив: «Я відчуваю особисту провину, бо змусив їх погодитися відмовитися від ядерної зброї» [34].

Коли на початку 2014 р. Росія окупувала Крим і розв'язала війну на Донбасі, Україна, яка де-факто та де-юре була позаблоковою країною, виявилася беззахисною перед цією агресією. За таких умов особливо важливе значення мали політико-дипломатична підтримка та фінансово-економічна допомога країн Заходу, запровадження щодо РФ стримувальних санкцій, а також ініціювання багатостороннього переговорного процесу задля досягнення стабільного перемир'я в регіоні [35, С. 13]. Найбільшим політичним і військовим партнером України були й залишаються США. Лише за перше десятиліття незалежності України США надали Києву майже 2,6 млрд дол. допомоги, водночас у роки, що передували російському збройному нападу, Київ щороку отримував приблизно 105 млн дол. американської допомоги [31, С. 6]. Однак геостратегічне значення України для США тривалий час протиставлялося стратегії, що визначала пріоритетними для національних інтересів США відносини з РФ [4, С. 70]. Натомість поступове зростання ролі України в політиці Вашингтона було зумовлене насамперед її важливим геостратегічним розташуванням між Росією та Європою, тривалим успішним американсько-українським партнерством у кризових регіонах світу, підтримкою США так званих ліберальних демократичних цінностей, проголошених Україною пріоритетом її внутрішньої політики, а з початку російської агресії — також безпековими зобов'язаннями США у контексті Будапештського меморандуму [4, С. 71—74].

Після вторгнення Росії в Україну 2014 р. президент США Б. Обама у своїх промовах неодноразово висловлював стурбованість щодо присутності російських військ в Україні та закликав РФ припинити насильство, наголошував на необхідності запровадження санкцій проти РФ, а також на тому, що «український народ заслуговує на можливість визначати своє власне майбутнє», що «суверенітет і територіальну цілісність України треба поважати, а міжнародного права дотримуватись» [36—37]. Віцепрезидент США Дж. Байден у ході свого візиту до Києва 22 квітня 2014 р. підтвердив, що США «ніколи не визнають незаконну окупацію Криму Росією», а «Україна є і повинна залишатися однією державою від Львова до Харкова аж до Чорного моря». Він також повідомив, що США активно почали надавати Україні технічну та економічну допомогу, а спецслужби обох держав співпрацюють для зміцнення української національної

безпеки [17, С. 27; 38]. 4 червня 2014 р. Б. Обама на зустрічі з президентом України П. Порошенкою запевнив, що США не приймуть анексію Криму, а також працюватимуть зі своїми партнерами задля підтримки демократичних перетворень в Україні й забезпечення її достатнім фінансуванням для відновлення економічної стабільності. Йшлося про сприяння США в наданні 15 млрд дол. кредиту від МВФ і 1 млрд дол. у формі гарантій за кредитами [19, С. 92]. Упродовж 2014 р. від уряду США до України надійшло 320 млн дол. допомоги, з яких 118 млн у формі військового нелетального устаткування й амуніції, а також на організацію навчання для українських військових і заходів посилення контролю за державним кордоном [5, С. 340].

Відповідно до Акта на підтримку свободи України, ухваленого у грудні 2014 р. Конгресом США, а 18 грудня підписаного Б. Обамою, президент США отримав право надати Україні статус основного союзника Сполучених Штатів поза НАТО, передавати оборонне озброєння, а також розширити санкції щодо Росії. Однак Б. Обама відмовився надати Україні статус основного союзника й одразу після підписання цього акта у заяві на офіційному сайті Білого дому наголосив, що «підписання [...] не означає змін у санкційній політиці... Наразі адміністрація не має наміру запроваджувати санкції». Він укотре запевнив, що його мета — «сприяння дипломатичному розв'язанню конфлікту, яке забезпечить його врегулювання та допоможе стимулювати зростання і стабільність в Україні й регіоні, у тому числі в Росії». Президент США закликав керівництво РФ «виконати мінські домовленості» й пообіцяв, що США «готові скасувати санкції, якщо Росія зробить необхідні кроки» [39]. Водночас, щоб дещо заспокоїти своїх східноєвропейських союзників по НАТО, Б. Обама неодноразово наголошував на непохитній позиції США щодо застосування 5-ї статті статуту альянсу у разі загрози з боку Росії [19, С. 97]. Ця позиція згодом знайшла відображення у Стратегії національної безпеки (2015 р.). У документі підтверджувалася готовність США виконувати свої зобов'язання у сфері безпеки та посилювати військову присутність у Центральній і Східній Європі, а також зазначалося, що для стримування агресії Росії, яка визнана викликом міжнародній безпеці, США у довгостроковій перспективі активно підтримуватимуть таких партнерів як Грузія, Молдова та Україна. Водночас стверджувалося, що двері для співпраці з РФ залишатимуться відкритими, якщо та поважатиме суверенітет і демократичний розвиток сусідніх держав [40, С. 25].

Від початку свого президентства у 2009 р. Б. Обама обрав зовнішньополітичну стратегію, спрямовану на сприяння міжнародній стабільності, мирному врегулюванню конфліктів і зміцненню ролі США як лідера на світовій арені. Зосередившись на внутрішній політиці та подоланні економічної кризи, Б. Обама у зовнішній політиці, яка отримала назву «розумна сила», активно пропагував стратегію військової стриманості, намагаючись обмежити американське військове втручання в закордонні конфлікти, натомість надаючи перевагу дипломатичним зусиллям [7, С. 69—70; 20; 24]. Так, у Стратегії національної безпеки США 2010 р. акцент робився на посилення взаємодії з союзниками в Європі, Азії,

Америці та на Близькому Сході, а такі країни як Росія, Китай та Індія визнавалися центрами впливу, з якими США намагалися співпрацювати у багатьох площинах [41, С. 3]. По суті зовнішньополітичними наративами адміністрації Б. Обама стало прагнення звільнити США від домінуючої ролі у вирішенні конфліктів, і частину відповідальності перекласти на старих (ЄС) і нових (Індія, КНР, РФ) глобальних гравців, а також на міжнародні організації [7, С. 71]. Наголос робився на діалозі з минулими ворогами, зокрема Кубою та Іраном, а також зміщенні фокуса з Європи на Азію й Близький Схід. Так, це було помітно у відносинах США з державами Центрально-Східної Європи, оскільки з приходом у Білий дім Б. Обама були згорнуті програми розміщення протиракетної оборони у Чехії й Польщі, загальмовано розширення НАТО, а завдання підтримки контактів було перекладене на віцепрезидента Дж. Байдена [8, С. 28].

У відносинах з Росією було обрано зовнішньополітичний курс на «перезавантаження» взаємин (насамперед у контексті протиракетної оборони та зусиль щодо скорочення кількості балістичних ракет і ядерних боєголовок). Наслідком цього стала трансформація політики США щодо пострадянського простору, згідно з якою офіційний Вашингтон прагнув зменшити напругу у відносинах з Москвою, що вилилося у припинення обговорення розширення НАТО і надання негласної згоди на набуття Україною позаблокового статусу [10; 16, С. 171]. Також, з огляду на окреслені пріоритети зовнішньої політики, Сполучені Штати були зацікавлені у співпраці з Кремлем у питаннях боротьби з угрупованням «Ісламська держава» (ІДІЛ) у Сирії та Іраку, можливої підтримки на рівні Ради Безпеки ООН рішень щодо угоди по іранській ядерній програмі та врегулювання ситуації в Лівії тощо. Це впливало з потреби забезпечити ці напрями від можливих деструктивних дій РФ, що на той час було більш значущим для національних інтересів США, аніж розв'язання українського питання [42, С. 249, 252, 255—256]. Водночас, як стверджував американський політолог та експерт у справах Росії, України та Євразії Ю. Фішел, Кремль сприймав політику «перезавантаження» і своє залучення до вирішення міжнародних справ, навіть попри збройну агресію проти Грузії та України, як підтвердження правильності свого агресивного зовнішньополітичного курсу [42, С. 198].

Відмова надати Україні летальне озброєння та заяви, спрямовані на врегулювання російсько-українського протистояння шляхом діалогу, стали квінтесенцією політики Білого дому впродовж усієї каденції Б. Обама [31, С. 7]. Його адміністрація зосередилася на фінансовій і нелетальній військовій допомозі Києву, запровадженні стриманої санкційної політики щодо РФ, пошуках шляхів мирного врегулювання російсько-українського протистояння [14, С. 94]. Уряд США фінансував військову допомогу за такими напрямками: підготовка та навчання українських військових; допомога у сфері безпеки та забезпечення військовою технікою (включаючи протиартилерійські радары, захищений зв'язок, навчальні засоби, логістичну інфраструктуру та IT-системи, тактичні безпілотні літальні апарати, медичне обладнання тощо); довгострокове реформування інститутів оборони та безпеки України [31, С. 6—7]. Поступово відносини США

та України у сфері оборони перейшли від «кризового реагування» до сталого партнерства у справі розвитку більш боєздатних Збройних сил України, сумісних із НАТО. США та Україна щороку проводили в Україні миротворчі навчання сухопутних сил (Rapid Trident) і військово-морські навчання (Sea Breeze) у Чорному морі, спрямовані на підвищення оперативної сумісності та зміцнення регіональної безпеки. Україна також брала участь у навчаннях, які США проводили в Європі [43].

Стриману щодо російської агресії зовнішню політику Б. Обама критикували як американські політики, так й іноземні аналітики та українські високопосадовці. Так, голова сенатського комітету з міжнародних відносин сенатор-республіканець Б. Коркер і голова сенатського комітету з питань збройних сил сенатор-республіканець Д. Мак-Кейн наполягали на наданні ЗСУ летальної військової зброї, а також на запровадженні потужніших санкцій проти оборонного, банківського та енергетичного секторів РФ [18]. Подібну позицію поділяли й представники від Демократичної партії. Голова Сенатського комітету із закордонних справ Р. Менендес ще 12 березня 2014 р. вніс до Палати представників США законопроект про необхідність надання країнам Центральної та Східної Європи, у тому числі Україні, належної допомоги у сфері безпеки, а у вересні того ж року він виступив із заявою про необхідність надання Україні суттєвої військової підтримки, включаючи летальну зброю [44]. У заявах деяких сенаторів-демократів також йшлося про запровадження розширених санкцій проти Росії. Після збиття 17 липня 2014 р. російською ракетою літака Малайзійських авіаліній МН 17 на Сході України голова комітету Сенату США із закордонних справ Р. Менендес, голова Спеціального комітету Сенату з розвідки Д. Файнштейн і голова комітету Сенату у справах збройних сил К. Левін надіслали Б. Обамі лист із закликом до нових заходів проти енергетичної, оборонної та банківської сфер Москви [45]. Як наслідок, Захід поволі почав ізолювати РФ та коригувати свою політику, запроваджуючи серйозні економічні санкції. Натомість, як стверджував міністр закордонних справ України Д. Кулеба, у перші місяці російської збройної агресії реакція США, ЄС та НАТО була надто слабкою, що заохотило Росію до подальших агресивних дій [46]. Британські експерти, зокрема М. Креніг та Л. Фрідман, критично оцінювали заяви деяких західних політиків на кшталт «українська криза» не може мати військового розв'язання», як про це заявляв президент США Б. Обама, наголошуючи, що навіть, якщо ці слова відповідають дійсності, «завжди краще залишити Путіну трохи непевності в його калькуляціях» [13, С. 74, 91]. Аналізуючи прорахунки західних лідерів колишній посол США у НАТО та спеціальний представник Держдепартаменту США з питань України у 2017—2019 рр. К. Волкер зауважив, що найбільшою помилкою було утримання від військової допомоги через страх російської ескалації. На його думку, Захід повинен був від початку російського вторгнення зрозуміти, що російський президент В. Путін має намір перемогти Україну, тому партнери та союзники мали дати Україні все можливе, щоб цього не сталося. «Бо якщо Путін виграє в Україні, ми отримаємо майбутню війну. Якщо Путіну вдасться

уникнути відповідальності за агресію в Україні, він буде робити це знову і знову», — наголосив дипломат [47].

Наприкінці останньої каденції Б. Обама інтерес його адміністрації до проблем України суттєво знизився. Зокрема у статті держсекретаря Д. Керрі, яка підсумовувала політику США 2015 р. та моделювала її перспективи, про українські справи навіть не згадувалося [42, С. 250—251]. У політичному й експертному дискурсі США окресленого періоду часто йшлося про врегулювання абстрактної «української кризи», що відвертало увагу від реальної ролі Росії у війні на території України [12, С. 43].

Прихід 2017 р. у Білий дім Д. Трампа під гаслом «Америка перш за все!» ознаменував відмову від політики «м'якої сили». Зовнішньополітична стратегія Д. Трампа відрізнялася від стратегії попередників за декількома ознаками: акцент робився на захисті американських національних інтересів; увага фокусувалася на двосторонніх відносинах з окремими країнами як більш ефективному способі досягнення американських цілей; вихід із міжнародних угод чи організацій або зміна умов у таких міжнародних угодах на користь США тощо [22]. Фактично така візія зовнішніх відносин передбачала добровільну відмову від глобального лідерства з більшою орієнтацією на односторонні дії та меншою схильністю працювати через міжнародні інституції та угоди, утримання американського впливу у світі й захист національних інтересів переважно через наступальну економічну політику, менш критичний погляд на діяльність певних авторитарних урядів, а також скептичніше сприйняття важливості альянсів для США [7, С. 76]. Зважаючи на останнє, американський президент неодноразово критикував чинну систему відносин у НАТО через невиконання більшістю держав-членів альянсу зобов'язань щодо військових витрат на оборону. Значного резонансу серед трансатлантичної спільноти набули його заяви про можливий вихід США з НАТО або про виведення частини американського контингенту з Європи. Водночас Д. Трамп намагався налагодити відносини з РФ та її президентом, називав В. Путіна «сильним лідером» [8, С. 30].

Аналіз тодішніх політичних поглядів на ситуацію довкола України свідчить про те, що більшість політичних еліт США і представників експертного середовища визначали її як неспровоковану агресію з боку Росії. На противагу цьому висловлювалися також думки про те, що хоча російський чинник і був вирішальним у розпалюванні конфлікту, захист суверенітету України не є стратегічно важливим для національних інтересів США, оскільки може призвести до непотрібного загострення відносин з РФ. Подібна думка, ймовірно, була близькою і президенту Д. Трампу, що суперечило позиції офіційних представників його адміністрації [12, С. 44—45]. Неузгодженість поглядів щодо місця України у зовнішньополітичній стратегії США за президентства Д. Трампа зумовила нечіткість загальної політики. Прикладом цього може слугувати ставлення до проблеми анексії Криму. Так, в офіційних документах Держдепартаменту та Білого дому, які стосувалися України, неодноразово підкреслювалася незаконність окупації Криму РФ. Натомість Д. Трамп відмовлявся визнавати відповідальність

Кремля за окупацію півострова і навіть допускав можливість розгляду питання визнання російського статусу Криму та скасування санкцій, накладених за його анексію, аргументуючи свою позицію тим, що «Крим повинен бути частиною Росії, оскільки більшість людей там російськомовні» [48]. Водночас розбіжності між поглядами президента і політикою його адміністрації у більшості випадків не призвели до зміни офіційної політики США [21, С. 1601].

Попри всі намагання налагодити більш конструктивний діалог між США та РФ, поліпшити відносини між двома державами Д. Трамп не вдалося через посилення тиску на нього у зв'язку з розслідуванням російського втручання в президентські вибори 2016 р. Упродовж його президентства між РФ та США залишалися розбіжності у питаннях ядерної зброї, конфліктів на Близькому Сході, ситуації в Україні тощо. Також збереглися санкції проти Росії, запроваджені США за анексію Криму та збройну агресію на Сході України [22]. У Стратегії національної безпеки США 2017 р. РФ і КНР визнано ревізіоністськими державами, які кидають виклик американському впливу й інтересам, намагаючись підірвати американську безпеку і процвітання [49].

Важливим аспектом стримування агресивної політики РФ під час каденції Д. Трампа була протидія будівництву газопроводу «Північний потік-2». На думку американського президента, вкладаючись у такі інфраструктурні проекти, Європа ставала енергетично залежною від Росії, забуваючи при цьому про власну безпеку, яку США доводиться оплачувати власним коштом [8, С. 30].

За часів адміністрації Д. Трампа українсько-американські відносини розвивалися насамперед у двох площинах: політичній та безпековій. Зокрема у низці заяв Білого дому та Державного департаменту чітко звучала політична підтримка незалежності й територіальної цілісності України. Так, у Кримській декларації 2018 р. США «відкидали спробу Росії анексувати Крим і зобов'язувалися підтримувати цю політику до відновлення територіальної цілісності України» [50]. Політика американської адміністрації щодо підтримки України залишалася послідовною навіть попри так званий телефонний скандал, який набув розголосу після спілкування Д. Трампа із президентом України В. Зеленським у липні 2019 р. й став підставою одного з офіційних звинувачень під час провадження щодо імпичменту президента США [15, С. 69]. Впродовж каденції Д. Трампа українсько-американські відносини зосереджувалися насамперед на питанні врегулювання війни на Донбасі, про що свідчить призначення К. Волкера спеціальним представником Державного департаменту США з питань України (до його обов'язків входила координація зусиль щодо мирних переговорів стосовно ОРДЛО), який став головною контактною фігурою американської адміністрації у зв'язках з українським урядом [6, С. 24].

Другим виміром підтримки стала співпраця у сфері безпеки та оборони, основними напрямками якої були розширення експертного співробітництва та тренувальних навчань, підтримка реформування оборонного сектору України, і, найголовніше, початок надання ЗСУ летального озброєння [15, С. 69—70]. Так, у березні 2018 р. Держдепартамент США схвалив надання Україні протитанко-

вої зброї, зокрема ПТРК Javelin (щоправда, їх можна було використати на лінії зіткнення лише за згодою американської сторони [16, С. 172]). Це була перша летальна зброя від початку російсько-українського конфлікту, яка надійшла в Україну від США. Серед іншого українським військовим також було передано снайперські гвинтівки та два патрульні катери американської берегової охорони. Адміністрація Д. Трампа продовжувала надавати нелетальну допомогу Україні, а саме прилади нічного бачення, медичне обладнання, засоби зв'язку, системи із забезпечення командування, управління та військової мобільності [31, С. 7].

На початку 2019 р. президент Д. Трамп призупинив надання Україні безпечної допомоги, зокрема летальної зброї, оскільки був переконаний, що український уряд намагався завадити його обранню на посаду президента у 2016 р. Однак із початком розслідування Конгресом скандалу щодо телефонної розмови Д. Трампа з В. Зеленським надання допомоги було відновлено [21, С. 1604—1605]. У червні 2020 р. Конгрес схвалив пакет допомоги Україні в розмірі 250 млн дол., спрямований на усунення недоліків у сфері повітряного та морського спостереження, командування та контролю, безпечного зв'язку, кіберзахисту та стратегічного зв'язку України. Державний департамент США також дозволив продаж ще 150 Javelin [31, С. 7]. Загалом, за оцінками Дослідницької служби Конгресу США, від початку російської збройної агресії 2014 р. і до 2021 р. включно загальний обсяг американської фінансової допомоги у сфері безпеки перевищив 2,5 млрд дол. [32, С. 5].

Перемога кандидата від Демократичної партії Дж. Байдена на президентських виборах у США 2020 р. створила сприятливий ґрунт для похвалення українсько-американських відносин. Ще 2019 р., відповідаючи в одному з інтерв'ю на запитання «Які кроки ви вжили б для протидії російській агресії проти України в разі обрання президентом?», Дж. Байден зауважив, що зробив би Україну пріоритетом зовнішньої політики США і надав би більше допомоги у сфері безпеки, включаючи зброю, розширив би успішні тренувальні навчання для ЗСУ; в економічному плані сприяв би надходженню прямих західних інвестицій і підтримці енергетичної незалежності України від Росії. І наостанок, сприяв би зростанню дипломатичної ролі Сполучених Штатів, поряд із Францією та Німеччиною, у мирних переговорах України з Росією. Підсумовуючи, він наголосив, що «стратегічною метою буде підтримка еволюції демократичної, єдиної, суверенної України та змусити Кремль заплатити ціну за його невинні напади на міжнародний порядок» [51].

З 2021 р. нова адміністрація у Білому домі зосередилася на відновленні взаємин із союзниками США в Європі та Азії, а також зміцненні глобального становища Сполучених Штатів. Визначальним принципом доктрини зовнішньої політики Дж. Байдена став захист демократичних цінностей, що полягав у підтримці демократій у боротьбі з автократіями [11, С. 17]. Як зазначила українська дослідниця І. Тихоненко, ця доктрина загалом узгоджувалася з пропорованою Демократичною партією концепцією «ліберальної гегемонії» США, що відкидала досягнення глобального лідерства «жорсткими» чи військовими

методами, надаючи перевагу зміцненню міжнародної співпраці та поширенню демократичних цінностей шляхом об'єднання більшості демократичних держав під егідою США [9, С. 76]. Підтримка демократичної України, яка протистоїть авторитарній Росії з її імперськими амбіціями й агресивною політикою, цілком відповідала принципам доктрини Дж. Байдена.

Підписана 10 листопада 2021 р. у Вашингтоні Угода про стратегічне партнерство між Україною та Сполученими Штатами Америки засвідчила підтримку Вашингтоном європейської та євроатлантичної інтеграції України в економічній та оборонній сферах, а також зменшувала ризики неврахування українських інтересів у двосторонніх переговорах між Росією та США [52].

Концептуальні елементи українсько-американської угоди також узгоджувалися зі Стратегією національної безпеки США щодо посилення ролі Сполучених Штатів у східноєвропейському регіоні. Зокрема у проміжній стратегії 2021 р., а згодом — у Національній оборонній стратегії США 2022 р., як деталізації оновленої Стратегії національної безпеки 2022 р., акцентовано на декількох принципах, покладених в основу зовнішньої політики президента Дж. Байдена, у тому числі щодо розв'язання російсько-української кризи. Примітно, що й надалі актуальним залишався основний висновок Національної оборонної стратегії 2018 р. про визначальність впливу на політику національної безпеки США стратегічного міждержавного протистояння [53]. У стримуванні зовнішньої агресії пріоритетність надавалася викликам, які надходили від Китаю в Індо-Тихоокеанському регіоні, а не виклику Росії в Європі. Було визнано, що Китай є найбільш значущим стратегічним конкурентом і системним викликом для США через його можливості фундаментального впливу на міжнародну систему, натомість РФ є «гострою загрозою для інтересів США та їхніх союзників», стримувати яку США мають у тісній співпраці з членами НАТО та партнерами [28, С. 19; 54; 55, С. 23]. Основним завданням збройних сил США, відповідно до стратегії 2022 р., залишалося запобігання прямому збройному конфлікту між великими державами шляхом втілення концепцій інтегрованого стримування і протиборства в умовах миру [53]. Міністр оборони США Л. Остін наголошував, що Сполучені Штати проявлятимуть «стриманість» у вирішенні низки світових проблем, зокрема таких, як російсько-українська війна, та участі у нових збройних конфліктах, натомість покладатимуться на асиметричну оборону та стримування, використовуючи економічні та військові інструменти [25, 56]. У випадку з РФ наголошувалося на стримуванні шляхом «заборони» і завдяки «стійкості». Щодо безпосередніх сусідів РФ, то було передбачено розробити опції для стримування Росії через завдання їй неприйнятної рівні втрат. Передбачався довгостроковий розвиток потенціалу сил оборони цих країн, зокрема України, шляхом посилення ударної компоненти й надання ППО, також йшлося про можливість передання партнерам США ефективних асиметричних систем ураження. Загалом адміністрація Дж. Байдена ухвалила рішення, що США не братимуть безпосередньої участі в російсько-українському збройному конфлікті й не ризикуватимуть почати «Третю світову війну» через частину

Європи, яка не вважалася життєво важливою для національних інтересів США [26; 27, С. 101; 53]. Можемо погодитися з твердженням дослідників С. Віднянського та А. Мартинова, що в адміністрації Дж. Байдена точилася дискусія щодо стратегічних пріоритетів, оскільки радник президента з питань національної безпеки Дж. Салліван і директор Центрального розвідувального управління У. Бернс наполягали на допомозі у стримуванні Китаю, натомість державний секретар Е. Блінкен і міністр оборони Л. Остін закликали не дати РФ зруйнувати світову систему безпеки через агресію проти України [16, С. 173].

Повномасштабна війна проти України скоригувала зовнішню політику США: замість стратегічного фокусування на Близькому Сході та Південній Азії вона зосередилася на геополітичних викликах по всій Європі та Азії. Так, НАТО стало головною трансатлантичною безпековою інституцією для управління союзницькою відповіддю на вторгнення РФ, а США знову зміцнили свій статус політичного центру Заходу, позиціонуючи себе як глобальну опору проти анти-демократичних режимів Москви та Пекіна [27, С. 98—99]. При цьому США намагалися перекласти значну частину відповідальності за ситуацію на плечі союзників у Європі, що дало б Вашингтону змогу зберегти військові сили на випадок загострення в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та водночас залишатися невіддільною частиною європейської архітектури безпеки [28, С. 17].

Адміністрація Дж. Байдена зосередилася на формуванні потужної міжнародної коаліції (зокрема Контактної групи з питань оборони України в Рамштайні) та адекватної реакції світової спільноти на агресію Росії, насамперед в економічній сфері, наслідком чого стало фактичне припинення більшості форм високотехнологічної співпраці між Заходом і РФ, наприклад, запровадження обмежень на доступ Росії до мікрочипів і технологій, які можуть використовуватися у військових цілях. Іншими ключовими елементами санкцій, що посилювали тиск на кремлівський режим, були цінові обмеження на російську нафту задля зменшення доходів Москви від експорту, замороження державних і приватних російських активів за кордоном, а також посилення політичного й економічного тиску на держави й суб'єкти економічної діяльності, щоб унеможливити їхню співпрацю з російськими контрагентами [28, С. 22].

США зосередили зусилля на наданні Україні розвідувальної підтримки, військової, гуманітарної та економічної допомоги [26]. За оцінками Дослідницької служби Конгресу США, з січня 2021 р. (від початку президентства Дж. Байдена) і до грудня 2023 р. допомога склала 44,9 млрд дол. США, з яких 44,2 млрд були надані з лютого 2022 р., включаючи 19 млрд у формі негайної військової допомоги та 16 млрд у формі гуманітарної допомоги [32, С. 5]. Натомість станом на 26 квітня 2024 р. загальний обсяг військової допомоги, наданої США від січня 2021 р., становив уже 50,9 млрд дол. [57]. Станом на 7 червня 2024 р. США надали Україні приблизно 51,2 млрд дол. військової допомоги від лютого 2024 р., і приблизно 54 млрд дол. військової допомоги після першого вторгнення Росії в Україну 2014 р. Основними механізмами забезпечення військової підтримки Україні були Програма президентського розпорядження про вилучення

(Presidential Drawdown Authority), що дозволяла у кризових ситуаціях швидко передавати зброю й надавати інші оборонні послуги безпосередньо із поновлюваних запасів США (з серпня 2021 р. до 7 червня 2024 р. адміністрація Дж. Байдена 44 рази використовувала програму, щоб надати Україні військову допомогу із запасів Міноборони США на загальну суму близько 23,8 млрд дол.); та допомога в межах Ініціативи сприяння безпеці України (Ukraine Security Assistance Initiative), яка дозволяла Міноборони США закуповувати у промисловості чи партнерів озброєння для постачання безпосередньо Україні [58].

Важливе значення для зміцнення обороноздатності України та регіональних партнерів і союзників США у Європі, яким потенційно загрожує російська агресія, мали кошти, спрямовані Конгресом США в межах Програми зовнішнього військового фінансування (Foreign Military Financing) на відновлення військового потенціалу американських союзників і партнерів, які надали чи продовжують надавати безпекову допомогу Україні [58]. Водночас американські посадовці застосовували програму передання надлишкового озброєння (Excess Defense Articles), що передбачала надання третім країнам сучасного озброєння замість переданої Києву старішої зброї, зокрема радянських часів [29]. У межах програми передання третій стороні (Third Party Transfers) ще напередодні повномасштабної російсько-української війни та після її початку США схвалили перекази коштів третім сторонам від 14 держав-членів НАТО та близьких партнерів для надання обладнання американського походження зі своїх запасів для його використання ЗСУ [58]. Ще в 2015 р. Сполучені Штати дозволили постійний експорт товарів і послуг оборонного призначення в Україну шляхом прямого комерційного продажу (Direct Commercial Sales). А 16 травня 2024 р. у межах програми іноземного військового продажу (Foreign Military Sales) Державний департамент схвалив виділення українському уряду 100 млн дол. для підтримки раніше переданих Україні американських систем і обладнання [59].

Схвалений Конгресом США 10 травня 2022 р. й підписаний президентом Дж. Байденом 21 травня закон про додаткові асигнування для України на 2022 р. передбачав надання допомоги Україні на суму 40 млрд дол., тобто збільшення обсягу допомоги до 135 млн дол. на день, причому надання військової допомоги було розраховане на тривалий період [60]. Пакет допомоги передбачав також 19 млрд дол. короткострокової військової допомоги Україні. Отримавши в межах пакета не лише зброю радянських зразків, а й стандартне озброєння НАТО, ЗСУ змогли наростити бойову міць. Пакет також містив 3,9 млрд дол. для підтримки сил США, розгорнутих у Європі, близько 16 млрд на економічну підтримку України, глобальну гуманітарну допомогу та широкий спектр міжнародних програм, а також 2 млрд на довгострокову підтримку союзників по НАТО та програми модернізації Міністерства оборони США [30].

Виділення цих коштів утвердило зміни у ставленні американських високосадовців до надання зброї Україні, які намітилися ще у квітні 2022 р. Як стверджують іноземні аналітики, обмежена допомога Києву в перші дні широкомасштабної війни з боку США та держав-членів НАТО (оборонна зброя,

амуніція, бронезилети) була спричинена побоюваннями країн Заходу помсти з боку Москви у відповідь на постачання сучасного озброєння, а також острахом захоплення боєприпасів та потрапляння їх на чорний ринок. Коли ж російським військам не вдалося захопити Київ на початку квітня 2022 р. і бойові дії зосередились на сході й півдні України, думка очільників США та керівництва європейських держав змінилася: від занепокоєння про російські червоні лінії до акцентування на тому, що успіх України може слугувати інтересам США та всієї Європи. Союзники почали надавати більш високоточне озброєння — гаубиці М777, мобільні артилерійські ракетні системи (HIMARS) та ін. [28, С. 20]. Водночас в експертних оцінках дедалі частіше висловлювалася думка, що військова підтримка США і Заходу є розпорошеною, несистематичною, а її поточна формула не матиме вирішального впливу на перебіг війни, оскільки її фактичні межі випливають із політичних міркувань, а не з довгострокових цілей і стратегій [61].

Розпливчатість формулювання кінцевих стратегічних цілей США (від «Росія буде переможена в Україні» до «ослаблення російської армії в результаті війни») може стати визначальним негативним чинником у контексті пошуку шляхів завершення війни, адже американські політичні цілі можуть не збігатися з цілями України [27, С. 104—105]. Очевидним є те, що адміністрація Дж. Байдена схильна надати Києву таку підтримку, щоб, з одного боку, запобігти стратегічній перемозі РФ в Україні, а з іншого, — уникнути прямого протистояння між США та Росією й, відповідно, конфлікту останньої з НАТО. Від моменту початку широкомасштабної війни підтримка США України, хоч і була значною, але не такою, якої очікували в Києві [28, С. 19—20]. Також, як зауважив К. Волкер, донині адміністрація Дж. Байдена ще не вирішила остаточно, чи хочуть вони, щоб Україна виграла війну. «Усе, що ви чуєте, — ми (адміністрація Дж. Байдена — *Авт.*) будемо підтримувати Україну стільки, скільки потрібно. Ми надамо допомогу. Ми надамо економічну підтримку. Але ви ніколи не почуєте чіткої мети: “Ми хочемо, щоб Україна перемогла російські сили в Україні, і крапка”», — заявив політик. Він наголосив, що якби в Білого дому була чітка мета, вони б не обмежували військовою допомогою [62].

Невирішеною стратегічною проблемою залишається питання приєднання України до НАТО. На самітах альянсу у Вільнюсі (2023 р.) і Вашингтоні (2024 р.) заявлено, що Україну запросять до вступу тоді, коли вона виконає всі умови, а члени альянсу дадуть на це згоду. Водночас окремі країни-члени НАТО, насамперед США та Німеччина, відкрито висловили побоювання, що членство України в альянсі може посилити напруженість у відносинах з РФ та перешкодити досягненню стабільності в регіоні [63, С. 34]. Так, напередодні Вільнюського саміту президент США Дж. Байден заявив, що Україна ще не готова стати членом альянсу і що «передчасно» дозволяти Києву приєднатися до НАТО, оскільки війна з Росією триває [64], а перед зустріччю представників альянсу у Вашингтоні він стверджував, що Україні ще багато роботи потрібно зробити для боротьби з корупцією, перш ніж вона зможе отримати членство [65]. Подібні заяви вкотре продемонстрували певні розбіжності серед західних союзників: держави з

Центральної та Східної Європи, географічно найближчі до Росії, наполягали на активнішій підтримці України, а адміністрація Дж. Байдена та її однодумці обрали більш виважений підхід. Відсутність чітко окреслених вимог щодо членства України в НАТО та часових меж продемонстрували стратегічну невизначеність позиції країн-членів щодо вступу Києва до Північноатлантичного альянсу. Як зауважують деякі дослідники, постійні обіцянки майбутнього членства України в НАТО несправедливо підвищували очікування українців і водночас драгували Кремль [28, С. 19—20]. Пояснити цю невизначеність можна словами К. Волкера, який зазначав, що країни-члени, насамперед США та Німеччина, ще остаточно не усвідомили того, що «російська війна в Україні — це загроза всій Європі». Водночас він зауважив, що Вашингтон та Берлін «не усвідомили, що надійно захистити Європу і зупинити російську агресію — а це є одним із ключових завдань НАТО — неможливо без вступу України в альянс. [...] Наразі там вирішили, що прийняти Україну до альянсу — ризикнути ескалацією конфлікту з Росією» [66].

Однією з вагомих причин стриманості США у ставленні до подій в Україні були погрози Росії застосувати ядерну зброю. За словами західних дослідників, війна в Україні повернула до життя концепції часів «холодної війни», пов'язані з питаннями стримування, ескалації та управління ескалацією. Як наслідок Сполучені Штати та їхні союзники по НАТО змушені провадити активні консультації щодо ролі ядерної зброї у формуванні заходів спільної оборонної стратегії, зокрема в контексті позбавлення взаємного контролю РФ і США над ядерними арсеналами (США вважають, що Росія порушила умови договору СНО-3 та договору 1987 р. про ліквідацію ракет малої й середньої дальності). Адміністрація Дж. Байдена, побоюючись ядерної ескалації з боку РФ, регулярно проводила консультації на різних рівнях з метою зменшення вірогідності використання цієї зброї, залучаючи до питання російського стримування навіть Китай та Індію [27, С. 101—103]. Побоювання ядерної ескалації британські експерти, як-от М. Креніг і Л. Фрідман, пояснювали впливом поширюваних російською пропагандою наративів про неминучу ядерну загрозу, міць російської армії та готовність Кремля йти до кінця у конфронтації з Заходом. Як наслідок Москві вдалося істотно обмежити підтримку України з боку Заходу, особливо військову [13, С. 74, 91].

Попри російські погрози обсяги постачання Україні сучасних систем озброєння все ж поступово зростали. Починаючи з 2023 р. адміністрація Дж. Байдена схвалила надання більш досконалої й далекобійної зброї, а саме систем ППО Patriot та бойових танків нового покоління. До прикладу, про передання Україні 31 танка M1 Abrams Дж. Байден заявив у січні 2023 р., наголосивши, що «ці танки є ще одним доказом нашої стійкої, непохитної відданості Україні та нашої впевненості в майстерності українських сил» [67]. Сполучені Штати також значно збільшили присутність американських військ у Європі до понад 100 тис. осіб.

Надання Україні необхідної військової допомоги гальмувалося ще й через побоювання США зближення економічно ослабленої та ізольованої від Європи Росії з Китаєм. Не треба забувати, що стратегія США усе ще була зосереджена як на збереженні цілісності РФ, так і на протистоянні Китаю, який має необхідні економіч-

ні та військові ресурси, щоб конкурувати безпосередньо зі США та такими їхніми стратегічними партнерами як Австралія, Японія, Південна Корея та Тайвань [23].

Восени 2023 р. вагомим чинником зменшення підтримки України США стала внутрішньополітична боротьба, пов'язана з президентськими виборами 2024 р. Блокування Республіканською партією в Конгресі надання фінансування для продовження військової та економічної допомоги Україні негативно вплинуло на перебіг війни. Попри внутрішньополітичне протистояння, у квітні 2024 р. Конгрес схвалив пакет у 60,8 млрд дол. завдяки послідовній позиції президента Дж. Байдена та Демократичної партії, більш зваженій позиції кандидата в президенти Д. Трампа, аргументам американської розвідки й військовиків, які попереджали про можливі критичні наслідки для ЗСУ відсутності американської військової допомоги, а також тиску на членів Палати представників і Сенату, який чинили керівники окремих держав-союзників по НАТО [61]. Зрештою спікер Палати представників республіканець М. Джонсон також підтримав надання допомоги Києву, пояснивши зміну своєї позиції інформацією, отриманою від військової розвідки. «Я справді вірю цій інформації. Я думаю, що Володимир Путін продовжував би маршувати Європою, якби йому дозволили» [68].

Проголосована американським Конгресом допомога без сумнівів посилила фінансову стабільність України та можливості ЗСУ на полі бою, однак невизначеність із майбутніми виборами президента США, які відбудуться у листопаді 2024 р., та міжпартійні розбіжності щодо форм та обсягів можливого фінансування нашої держави, ставлять під сумнів напрями подальшої підтримки України Сполученими Штатами. Українські офіційні особи стурбовані потенційним впливом перемоги Д. Трампа, враховуючи його неоднозначну позицію щодо України та озвучене ним бачення шляху розв'язання російсько-українського конфлікту, побоюючись, що він передбачатиме територіальні поступки Росії. Хоча Д. Трамп підтримував Україну військовою допомогою під час свого президентства, його риторика про швидке вирішення конфлікту «за один день» і тісні взаємини з В. Путіним породжують певні сумніви [69].

Міжнародні експерти, зокрема М. О'Тенлон, К. Волкер, П. Тейлор, прогнозують, що після виборів президента США в листопаді 2024 р. підтримка України з боку Сполучених Штатів або залишиться на високому рівні, або зазнає певних змін, залежно від політичних пріоритетів нової адміністрації. Очікується, що у випадку перемоги К. Гарріс Україна ймовірно продовжить отримувати на належному рівні військову, економічну та дипломатичну допомогу в рамках багатосторонньої підтримки Заходу. Водночас у разі обрання кандидата від Республіканської партії, можливе коригування підходів до фінансування та обсягів допомоги, враховуючи внутрішньополітичні дебати в США щодо витрат на зовнішню підтримку.

Отже впродовж 2014—2024 рр. провідною стратегічною лінією політики США щодо України була підтримка її суверенітету, незалежності та територіальної цілісності. І якщо початково, за президентства Б. Обами, США зосередилися виключно на дипломатичному врегулюванні російсько-українського конфлікту,

підтримці демократичних реформ та економічної стабільності в Україні, запровадженні санкцій проти Росії, натомість військова допомога була обмеженою і не включала летального озброєння, що викликало значну критику з боку політиків та експертів, то з часом пріоритети зазнали змін. Уряд Д. Трампа більше акцентував на безпекових питаннях, вперше погодившись на надання летального озброєння Україні. Попри те, що погляди Д. Трампа на українське питання дещо різнилися від позиції його адміністрації, генеральна лінія на підтримку України в цілому була збережена: продовжували діяти санкції проти Росії, виділялася фінансова та військова допомога, надавалася підтримка реформам. В умовах повномасштабного вторгнення адміністрація Дж. Байдена, поєднуючи військову, економічну, дипломатичну та гуманітарну допомогу, зосередила зусилля на координації дій з союзниками та партнерами, що зробило підтримку України більш ефективною та узгодженою, сприяло запровадженню жорстких санкцій проти Росії, які охопили нові сектори економіки та широке коло осіб, посиливши тиск на російський режим. Також велася активна робота на міжнародних форумах з метою ізоляції РФ та обмеження її впливу на світовій арені. Важливе значення для зміцнення обороноздатності та безпеки України мало регулярне надання пакетів військової допомоги, поступове збільшення обсягів постачання важкого озброєння та новітніх систем. Попри це, адміністрацію Дж. Байдена критикують за відсутність чіткої стратегії перемоги України, острах перед російською ескалацією і відповідно повільний процес надання озброєнь, узалежнений від міжнародної ситуації та політичних обставин. Ще одним приводом для критики Дж. Байдена стала його відмова означити чіткі терміни приєднання України до НАТО, що збільшує вразливість України до агресії з боку Росії. Водночас підтримка України Сполученими Штатами після виборів 2024 р. залишається під питанням через політичні розбіжності всередині США та невизначеність щодо переможця.

REFERENCES / СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Marukhovskyy, O.O. Vstup Ukrainy do NATO iak osnova formuvannia ievropejskoi systemy kolektyvnoi bezpeky. *Naukovyj zhurnal "Politykus"*. 2022. 4-2: 65-71. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-spec.10> [in Ukrainian].
[Маруховський О.О. Вступ України до НАТО як основа формування європейської системи колективної безпеки. *Науковий журнал «Політикус»*. 2022. Вип. 4–2. С. 65–71. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-spec.10>].
2. Wivel, A. Small States and the War in Ukraine. *Transatlantic Policy Quarterly*. 2023. 21 (4): 87-93. DOI: <https://doi.org/10.58867/BCQU1598>.
3. Horbulin, V.P., Vlasiuk, O.S., Libanova, E.M., Liashenko, O.M. Zbrojnyj konflikt v Ukraini u terminakh heopolityky. *Suspilno-politychni protsesy*. 2016. 3: 61-86 [in Ukrainian].
[Горбулін В.П., Власюк О.С., Лібанова Е.М., Ляшенко О.М. Збройний конфлікт в Україні у термінах геополітики. *Суспільно-політичні процеси*. 2016. Вип. 3. С. 61–86].
4. Horodnia, N. Dlia choho Amerytsi pidtrymuvaty Ukrainu? *Amerykanska istoriia ta polityka*. 2016. 2: 69-77 [in Ukrainian].
[Городня Н. Для чого Америці підтримувати Україну? *Американська історія та політика*. 2016. № 2. С. 69–77].

5. Dudko, I.D. *Ukraina v systemi stratchichnykh oriientyryv SShA: vid retrospektyvy do suchasnoi analityky*. *Sherbina, S., Kosmyn, V., Chekalenko, L. (Eds.). Mizhmarodni rehionalni protsesy ta zovnishnopolitychni priorytety Ukrainy. Monografiiia*. Kyiv, 2017 [in Ukrainian].
[Дудко І.Д. Україна в системі стратегічних орієнтирів США: від ретроспективи до сучасної аналітики. *Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети України. Монографія*. За заг. ред. С. Шергіна, В. Космини, Л. Чекаленко. Київ, 2017. С. 333—350].
6. Zhyhajlo, V. *Ukrainskyj vektor zovnishnoi polityky SShA za kadentsii D. Trampa. European Political and Law Discourse*. 2019. 6 (6): 21-28 [in Ukrainian].
[Жигайло В. Український вектор зовнішньої політики США за каденції Д. Трампа. *European Political and Law Discourse*. 2019. Vol. 6. Issue 6. P. 21—28].
7. Lakishyk, D. *Formuvannia zovnishnopolitychnykh stratchij ta doktryn SShA na pochatku XXI st.: praktychnyj vymir. Amerykanska istoriia ta polityka: naukovyj zhurnal*. 2023. 15: 65-85. DOI: <https://doi.org/10.17721/2521-1706.2023.15.6> [in Ukrainian].
[Лакішик Д. Формування зовнішньополітичних стратегій та доктрин США на початку XXI ст.: практичний вимір. *Американська історія та політика: науковий журнал*. 2023. № 15. С. 65—85. DOI: <https://doi.org/10.17721/2521-1706.2023.15.6>].
8. Mykhtunenko, V. *Osoblyvosti zovnishnopolitychnoho kursu SShA u Skhidnij Yevropi v period prezydentstva D. Trampa. Amerykanska istoriia i polityka: naukovyj zhurnal*. 2022. 13: 26-35. DOI: <https://doi.org/10.17721/2521-1706.2022.13.3> [in Ukrainian].
[Михтуненко В. Особливості зовнішньополітичного курсу США у Східній Європі в період президентства Д. Трампа. *Американська історія і політика: науковий журнал*. 2022. № 13. С. 26—35. DOI: <https://doi.org/10.17721/2521-1706.2022.13.3>].
9. Tykhonenko, I.V. *Ukraina u zovnishnopolitychnij stratchii SShA za administratsii Dzh. Bajdena: kontseptualnyj vymir. Politychne zhyttia*. 2023. 1: 74-81. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.1.10> [in Ukrainian].
[Тихоненко І.В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір. *Політичне життя*. 2023. № 1. С. 74—81. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.1.10>].
10. Yali, M.Kh. *Uspikhy ta nevdachi zovnishnoi polityky B. Obamy. Doslidzhennia svitovoi polityky: Zb. nauk. prats*. 2012. 3 (60): 113-124 [in Ukrainian].
[Ялі М.Х. Успіхи та невдачі зовнішньої політики Б. Обами. *Дослідження світової політики: Зб. наук. праць*. 2012. Вип. 3 (60). С. 113—124].
11. Dudko, I., Faraponov, V. *President Biden's foreign policy doctrine and advancing US assistance to Ukraine. Amerykanska istoriia i polityka: naukovyj zhurnal*. 2023. 15: 9-23. DOI: <https://doi.org/10.17721/2521-1706.2023.15.1>.
12. Kulyk, V. *Neodnostajna pidtrymka: amerykanskyj naukovo-ekspertnyj dyskurs pro konflikt v Ukraini j dovkola Ukrainy. Kulyk, V. (Ed.). Interpretatsii rosijsko-ukrainskoho konfliktu v zakhidnykh naukovykh i ekspertno-analitychnykh pratsiakh*. Kyiv, 2020 [in Ukrainian].
[Кулик В. Неодностайна підтримка: американський науково-експертний дискурс про конфлікт в Україні й довкола України. *Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях*. За ред. В. Кулика. Київ, 2020. С. 11—48].
13. Riabchuk, M. *Mizh abstraktnoiu teoriieiu ta praktychnoiu politykoiu: pohliad na ukrainsko-rosijskyj konflikt u brytanskykh naukovykh ta ekspertnykh publikatsiakh. Kulyk V. (Ed.). Interpretatsii rosijsko-ukrainskoho konfliktu v zakhidnykh naukovykh i ekspertno-analitychnykh pratsiakh*. Kyiv, 2020 [in Ukrainian].
[Рябчук М. Між абстрактною теорією та практичною політикою: погляд на українсько-російський конфлікт у британських наукових та експертних публікаціях.

- Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях. За ред. В. Кулика. Київ, 2020. С. 49—98].*
14. Lymar, M.Yu. Vijskovo-oboronna dopomoha SShA Ukraini za prezidentstva B. Obamy: do diskursu schodo nadання letalnoi zbroi. *Naukovi pratsi: naukovo-metodychnyj zburнал. Politolohiia*. 2017. 285 (297): 93-98 [in Ukrainian].
[Лимар М.Ю. Військово-оборонна допомога США Україні за президентства Б. Обами: до дискурсу щодо надання летальної зброї. *Наукові праці: науково-методичний журнал. Політологія*. 2017. Вип. 285. Т. 297. С. 93—98].
 15. Kraiev, O. Ukraino-amerykanski vidnosyny v sferi bezpeky ta oborony v roky prezidentstva Donalda Trampa (2016—2020 rr.). *Malskyj, M.Z., Leschenko, L.V., Kuchuk, O.S., Vovk, R.V. (Comps.). Ukraina v umovakh transformatsii mizhnarodnoi systemy bezpeky. Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. (Lviv, 13—14 travnia 2021 r.)*. Lviv, 2021. 68-71 [in Ukrainian].
[Краєв О. Україно-американські відносини в сфері безпеки та оборони в роки президентства Дональда Трампа (2016—2020 рр.). *Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (Львів, 13—14 травня 2021 р.) / упорядн.: Мальський М.З., Леценко Л.В., Кучук О.С., Вовк Р.В.* Львів, 2021. С. 68—71].
 16. Vidnianskyj, S., Martynov, A. Rosijsko-ukrainska vijna ta mizhnarodne spivtovarystvo: monohrafiia. Kyiv, 2023 [in Ukrainian].
[Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство: монографія. Київ: Інститут історії України НАН України, 2023. 264 с.].
 17. Welt, C. Ukraine: Background, Conflict with Russia, and U.S. Policy. October 5, 2021. *US Congressional Research Service, R45008*. 2021. 41 p. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/R45008.pdf> (дата звернення: 17.04.2024).
 18. Wiser, D. Obama Won't Arm Ukrainian Military as Putin Seizes Ground. *The Washington Free Beacon*. 28.01.2015. URL: <https://freebeacon.com/national-security/obama-wont-arm-ukrainian-military-as-putin-seizes-ground/> (дата звернення: 17.04.2024).
 19. Woźniak, M. The Ukraine Crisis and shift in U.S. Foreign Policy. *International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal*. 2016. 18 (2): 87-102. DOI: <https://doi.org/10.1515/ipcj-2016-0011>.
 20. Hunek, N. Continuity and Change in the U.S. Foreign and Security Policy with the Accession of President Obama. Policy paper. August 2009. Prague, 2009. 17 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/108447/Hunek-Obama-ENG.pdf> (дата звернення: 17.04.2024).
 21. Deyermund, R. The Trump presidency, Russia and Ukraine: explaining incoherence. *International Affairs*. 2023. 99 (4): 1595-1614. DOI: <https://doi.org/10.1093/ia/iiaad120>
 22. Erol, M. Changes in American Foreign Policy from the Obama to Trump Administrations. 20.05.2017. URL: https://www.academia.edu/33438582/Changes_In_American_Foreign_Policy_From_Obama_To_Trump_Administrations (дата звернення: 17.04.2024).
 23. Cordesman, A.-H. The Longer-Term Impact of the Ukraine Conflict and the Growing Importance of the Civil Side of War. *Center for Strategic & International Studies*. 06.06.2022. URL: <https://www.csis.org/analysis/longer-term-impact-ukraine-conflict-and-growing-importance-civil-side-war> (дата звернення: 23.04.2024).
 24. Nünlist, Ch. The Legacy of Obama's Foreign Policy. *ETH Zürich*. 14.03.2016. URL: <https://css.ethz.ch/en/services/digital-library/articles/article.html/196295> (дата звенення: 17.04.2024).
 25. O'Hanlon, M.-E. A grand strategy of resolute restraint. *The Brookings Institution*. 24.05.2021. URL: <https://www.brookings.edu/articles/a-grand-strategy-of-resolute-restraint/> (дата звернення: 01.07.2024).

26. O'Hanlon, M.-E. Two cheers for Biden's national security record. *The Brookings Institution*. 06.10.2022. URL: <https://www.brookings.edu/articles/two-cheers-for-bidens-national-security-record/> (дата звернення: 27.06.2024).
27. Russell, J.-A. U.S. Foreign Policy and the War in Ukraine. *Transatlantic Policy Quarterly*. 2023. 21 (4): 95-106. DOI: <https://doi.org/10.58867/PKUD8310>.
28. Thompson, J. Inconsistent Power: US Strategy in the Ukraine War and Beyond. *Andor L., Optenhögel U. (Eds.). Europe and the war in Ukraine. From Russian aggression to a new Eastern policy*. London, 2023. P. 16-26.
29. Harris, B. How can the Pentagon arm Ukraine amid stalled aid package? *DefenseNews*. 29.02.2024. URL: <https://www.defensenews.com/pentagon/2024/02/28/how-can-the-pentagon-arm-ukraine-amid-stalled-aid-package/> (дата звернення: 05.07.2024).
30. Cancian, M.-F. What Does \$40 Billion in Aid to Ukraine Buy? *Center for Strategic & International Studies*. 23.05.2022. URL: <https://www.csis.org/analysis/what-does-40-billion-aid-ukraine-buy> (дата звернення: 23.04.2024).
31. Mills, C. Military assistance to Ukraine 2014—2021. Research Briefing Nr 7135, 4 March 2022. *Commons Library Research Briefing*. 2022. 11 p. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN07135/SN07135.pdf> (дата звернення: 17.04.2024).
32. Mills, C. Military assistance to Ukraine since the Russian invasion. Research Briefing Nr 9477, 22 July 2024. *Commons Library Research Briefing*. 2024. 72 p. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9477/> (дата звернення: 17.04.2024).
33. Mearsheimer, J.-J. The Case for a Ukrainian Nuclear Deterrent. *Foreign Affairs*. 1993. 72 (3): 50-66. URL: <https://www.mearsheimer.com/wp-content/uploads/2019/07/Mearsheimer-Case-for-Ukrainian-Nuclear-Deterrent.pdf> (дата звернення: 17.04.2024).
34. Kravchenko, O. Klinton shkoduie, scho perekonav Ukrainu vidmovytysia vid iadernoi zbroi. *LB.ua*. 4.04.2023. URL: https://lb.ua/society/2023/04/04/551012_klinton_shkoduie_shcho_perekonav_ukrainu.html (дата звернення: 17.04.2024).
[Кравченко О. Клінтон шкодує, що переконав Україну відмовитися від ядерної зброї. *LB.ua*. 4.04.2023. URL: https://lb.ua/society/2023/04/04/551012_klinton_shkoduie_shcho_perekonav_ukrainu.html (дата звернення: 17.04.2024)].
35. Vijnna na Donbasi: realii i perspektivu vrehuliuвання. *Analitichna dopovid Tsentru Razumkova*. Kyiv, 2019 [in Ukrainian].
[Війна на Донбасі: реалії і перспективи врегулювання. Аналітична доповідь Центру Разумкова. Київ, 2019. 144 с.].
36. Statement by the President on Ukraine. February 2014. *The White House. President Barack Obama. Office of the Press Secretary*. 28.02.2014. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/02/28/statement-president-ukraine> (дата звернення: 17.04.2024).
37. Statement by the President on Ukraine. March 2014. *The White House. President Barack Obama. Office of the Press Secretary*. 17.03.2014. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/03/17/statement-president-ukraine> (дата звернення: 17.04.2024).
38. Remarks to the Press by Vice President Joe Biden and Ukrainian Prime Minister Arseniy Yatsenyuk. *The White House. Office of the Vice President*. 22.04.2014. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/04/22/remarks-press-vice-president-joe-biden-and-ukrainian-prime-minister-arse> (дата звернення: 17.04.2024).
39. Statement by the President on the Ukraine Freedom Support Act. December 2014. *The White House. President Barack Obama. Office of the Press Secretary*. 18.12.2014. URL: <https://web.archive.org/web/20150122042150/http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/12/18/statement-president-ukraine-freedom-support-act> (дата звернення: 17.04.2024).

40. National Security Strategy. February 2015. Washington, 2015. 29 p. URL: https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy_2.pdf (дата звернення: 17.04.2024).
41. National Security Strategy. May 2010. Washington, 2010. 52 p. URL: https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf (дата звернення: 17.04.2024).
42. Fishel, Yu. The Moscow Factor. U.S. Policy toward Sovereign Ukraine and the Kremlin. Kharkiv, 2023 [in Ukrainian].
[Фішел Ю. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремль / пер. з англ. М. Піцик. Харків: Віват, 2023. 352 с.]
43. U.S. and NATO Efforts in Support of NATO Partners, including Georgia, Ukraine, and Moldova. *U.S. Embassy in Ukraine*. 09.07.2016. URL: <https://ua.usembassy.gov/fact-sheet-u-s-nato-efforts-support-nato-partners-including-georgia-ukraine-moldova/> (дата звернення: 17.04.2024).
44. Chairman Menendez statement on Ukraine developments, NATO summit in Wales. *Newsroom. Press Releases*. 03.09.2014. URL: <https://www.menendez.senate.gov/newsroom/press/chairman-menendez-statement-on-ukraine-developments-nato-summit-in-wales> (дата звернення: 27.06.2024).
45. Senate Committee chairmen Menendez, Feinstein, and Levin call for broad sanctions against Russia's defense sector, energy and financial industries in letter to President Obama. July 22, 2014. *Newsroom. Press Releases*. 2014. <https://www.menendez.senate.gov/newsroom/press/senate-committee-chairmen-menendez-feinstein-and-levin-call-for-broad-sanctions-against-russias-defense-sector-energy-and-financial-industries-in-letter-to-president-obama> (дата звернення: 23.04.2024).
46. Kuleba, D. Don't sell out Ukraine. The West must respond to Russia with strength, not appeasement. *Foreign Affairs*. 10.12.2021. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2021-12-10/dont-sell-out-ukraine> (дата звернення: 17.04.2024).
47. Istomina, T. Volker: West has made a lot of mistakes in Russia-Ukraine war. *The Kyiv Independent*. 23.02.2024. URL: <https://kyivindependent.com/volker-a-lot-of-trumps-policies-toward-russia-were-right/> (дата звернення: 12.07.2024).
48. Trump Doesn't Rule Out Recognizing Russia's Annexation Of Crimea. *Radio Free Europe/ Radio Liberty*. 29.06.2018. URL: <https://www.rferl.org/a/trump-doesnt-rule-out-recognizing-russian-annexation-ukraine-crimean-peninsula/29328403.html> (дата звернення: 17.04.2024).
49. National Security Strategy of the United States of America. December 2017. Washington, 2017. 56 p. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> (дата звернення: 18.06.2024).
50. Statement by Secretary Pompeo — Crimea Declaration. July 25, 2018. *U.S. Embassy & Consulates in Russia*. 26.07.2018. URL: <https://ru.usembassy.gov/statement-by-secretary-pompeo-crimea-declaration/> (дата звернення: 18.06.2024).
51. Candidates answer CFR's questions: Joe Biden. *Council on Foreign Relations*. 1.08.2019. URL: <https://www.cfr.org/article/joe-biden> (дата звернення: 27.06.2024).
52. Askeroglu, S. Ukraine-USA Strategic Partnership Agreement. *Ankara Center for Crisis and Policy Studies — ANKASAM*. 26.11.2021. URL: <https://www.ankasam.org/anka-analizler/ukraine-usa-strategic-partnership-agreement/?lang=en> (дата звернення: 14.07.2024).
53. Natsionalna oboronna stratehiia SShA 2022 roku: osnovni polozhennia, otsinky i naslidky dlia Ukrainy. *Natsionalnyj instytut stratehichnykh doslidzhen*. 14.12.2022. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/natsionalna-oboronna-stratehiya-ssha-2022-roku-osnovni> [in Ukrainian].

- [Національна оборонна стратегія США 2022 року: основні положення, оцінки і наслідки для України. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 14.12.2022. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/natsionalna-oboronna-stratehiya-ssha-2022-roku-osnovni> (дата звернення: 03.07.2024)].
54. 2022 National Defense Strategy of the United States of America. *U.S. Department of Defense*. 27.10.2022. URL: <https://apps.dtic.mil/sti/trecms/pdf/AD1183514.pdf> (дата звернення: 01.07.2024).
 55. National Security Strategy. October 2022. *The White House*. 12.10.2022. 48 p. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administration-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> (дата звернення: 01.07.2024).
 56. Lopez, C.-T. Defense secretary says “Integrated Deterrence” is cornerstone of U.S. Defense. *U.S. Department of Defense*. 30.04.2021. URL: <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2592149/defense-secretary-says-integrated-deterrence-is-cornerstone-of-us-defense/> (дата звернення: 05.07.2024).
 57. Immediate Release. Fact Sheet on U.S. Security Assistance to Ukraine April 26, 2024. *US Department of Defense*. 2024. URL: https://media.defense.gov/2024/Apr/26/2003451249/-1/-1/1/UKRAINE_FACT_SHEET_USAI_18.PDF (дата звернення: 28.06.2024).
 58. U.S. Security Cooperation with Ukraine. Fact sheet. Bureau of Political-Military Affairs. *U.S. Department of Defense*. 07.06.2024. URL: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-ukraine/> (дата звернення: 28.06.2024).
 59. Ukraine — Blanket Order Sustainment of U.S. Army Supplied Systems. *Defense Security Cooperation Agency*. 16.05.2024. URL: <https://www.dscamilitary.com/press-media/major-arms-sales/ukraine-blanket-order-sustainment-us-army-supplied-systems> (дата звернення: 05.06.2024).
 60. \$800 Million in Additional Security Assistance for Ukraine. Attributed to Pentagon Press Secretary John F. Kirby. *U.S. Department of Defense*. 13.04.2022. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/2999113/800-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 23.04.2024).
 61. Olchowski, J. The West’s military aid for Ukraine — crisis management in lieu of strategy. *IES Commentaries*. 31.05.2024. № 1134. URL: <https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2024/05/ies-commentaries-1134-109-2024.pdf> (дата звернення: 08.07.2024).
 62. Dolhonovska, L. Volker: There’s no clear goal from US — “we want Ukraine to defeat Russia”. *Громадське радіо*. 29.03.2024. URL: <https://hromadske.radio/en/podcasts/ukraine-calling/volker-there-s-no-clear-goal-from-us-we-want-ukraine-to-defeat-russia> (дата звернення: 12.07.2024).
 63. Lachowski, T., Stępniewski, T. *Russia’s War on Ukraine: Geopolitics, International Law, and Genocide*. Lublin: Instytut Europy Środkowej, 2023. 77 p.
 64. Rogers, K. Biden says Ukraine is not ready for NATO membership. *The New York Times*. 9.07.2023. URL: <https://www.nytimes.com/2023/07/09/us/politics/biden-ukraine-nato.html> (дата звернення: 17.04.2024).
 65. Ryan, M., Birnbaum, M., Rauhala, E., Nakashima, E. NATO vows lasting support for Ukraine but won’t promise membership. *The Washington Post*. 09.07.2024. URL: <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/07/09/nato-biden-ukraine-membership/> (дата звернення: 30.09.2023).
 66. Pavlushenko, T. “SShA i Nimechchyna do kintsia ne pryynialy fakt, scho rosijska vijna v Ukraini — tse zahroza vsij Yevropi”. Interviu z Kurtom Volkerom, kolyshnim poslom SShA u NATO. *Forbes Ukraine*. 24.08.2023. URL: <https://forbes.ua/war-in-ukraine/nato-stalo-deshcho-smilivishim-intervyu-z-kurtom-volkerom-kolishnim-poslom-ssha-u-nato-24082023-15614> [in Ukrainian].
- [Павлушенко Т. «США і Німеччина до кінця не прийняли факт, що російська війна в Україні — це загроза всій Європі». Інтерв’ю з Куртом Волкером, колишнім послом

- США у НАТО. *Forbes Ukraine*. 24.08.2023. URL: <https://forbes.ua/war-in-ukraine/nato-stalo-deshcho-smilivishim-intervyu-z-kurtom-volkerom-kolishnim-poslom-ssha-u-nato-24082023-15614> (дата звернення: 09.07.2024)].
67. Seligman, L. U.S. to send 31 Abrams tanks to Ukraine, in major reversal. *Politico*. 25.01.2023. URL: <https://www.politico.com/news/2023/01/25/u-s-to-send-31-abrams-tanks-to-ukraine-in-major-reversal-00079437#:~:text=President%20Joe%20Biden%20announced%20on,in%20its%20fight%20against%20Russia> (дата звернення: 23.04.2024).
68. Edmondson, C. How Mike Johnson Got to “Yes” on Aid to Ukraine. *The New York Times*. 21.04.2024. URL: <https://www.nytimes.com/2024/04/21/us/politics/mike-johnson-house-foreign-aid.html> (дата звернення: 10.07.2024).
69. Spencer, K. As the US election nears, anxiety is mounting in Ukraine. *Atlantic Council*. 15.10.2024. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/as-the-us-election-nears-anxiety-is-mounting-in-ukraine/> (дата звернення: 17.10.2024).

Надійшла / Received 21.10.2024

Oksana RUDA

Doctor of Historical Sciences (Dr. Hab. in History), Senior Research Fellow,
Department of Contemporary History,
I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the NAS of Ukraine (Lviv, Ukraine)
oxana.ruda@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4361-8313>

Oleh PIKH

Candidate of Historical Sciences (Ph. D. in History), Senior Research Fellow,
Center for the Study of Ukrainian-Polish Relations,
I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the NAS of Ukraine (Lviv, Ukraine)
olpikh@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2304-9002>

UKRAINE IN THE USA FOREIGN POLICY STRATEGY: PRIORITIES AND CHALLENGES AMID THE RUSSO-UKRAINIAN WAR (2014—2024)

The objective is to study the evolution of USA policy towards Ukraine in the context of the Russo-Ukrainian war, identify the key priorities and challenges that have shaped the interaction between the two countries from 2014 to 2024, and analyze the strategic importance of Ukraine within the framework of American security policy and its geopolitical interests. **The methodology** is based on general theoretical principles and concrete-historical research methods aimed at providing an objective analysis of this issue. The use of problem-chronological and comparative-historical methods enabled the identification of key thematic aspects, the comparison of different USA administrations' approaches to Ukraine, and the recognition of trends and changes in foreign policy priorities. The systematic approach allowed for a comprehensive assessment of the political, economic, and military components of American strategy, their interrelationships, and their impact on the regional situation. Content analysis and analytical methods were also applied, facilitating the study of media and expert discourse, as well as the analysis of official documents, strategic plans, statements, and speeches by USA government representatives. **The scientific novelty** lies in the comprehensive analysis of Ukraine's place in USA foreign policy strategy from 2014 to 2024, with an emphasis on systematizing the approaches of various USA administrations, examining changes in their policies, and determining the influence of domestic and international

factors on the formation of this strategy. **The authors conclude** that Russia's armed aggression against Ukraine has significantly impacted the international security system, violating the fundamental principles of international law. The United States provided active political, military, and financial assistance to Ukraine. From 2014 to 2024, USA support for Ukraine's sovereignty and territorial integrity remained a key element of its foreign policy strategy, although approaches to providing assistance evolved over time. The B. Obama administration emphasized the diplomatic resolution of the conflict and support for reforms while limiting military aid. Meanwhile, the United States, along with other Western countries, imposed sanctions against Russia to punish it for its aggression and to prevent further escalation. In contrast, the D. Trump administration focused on security issues and agreed to provide lethal weapons. Despite differences in views between D. Trump and his administration, the overall policy of supporting Ukraine was maintained, including sanctions against Russia, financial and military assistance, and support for reforms. The J. Biden administration's foreign policy strategy regarding Ukraine was multi-faceted and aimed at providing substantial support to Kyiv in resisting Russian aggression, combining military, economic, diplomatic, and humanitarian aid while also emphasizing international coordination and pressure on Russia through sanctions. A crucial factor in strengthening Ukraine's defense capabilities and security was the allocation of regular military aid packages, which led to the gradual increase in the supply of heavy weaponry and advanced systems. Despite this, the J. Biden administration faced criticism for lacking a clear strategy for Ukraine's victory, concerns about Russian escalation, and the resulting slow process of providing weapons.

Keywords: *USA, Ukraine, NATO, national security, foreign policy strategy, Russo-Ukrainian war, American aid to Ukraine.*